

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2007/174

BETREFT: Secundair onderwijs: Aantal en kost fotokopieën.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 11.09.2007

1.2 Verzoeker

Ouder van een leerling.

1.3 Betrokken school

Directeur van een school.
Schoolbestuur.

1.4 CZB

- Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 11 september 2007.
- Bij mail en brief van 18 september 2007 werden de betrokken partijen geïnformeerde over de zittingsdag.
- Het schoolbestuur stuurt ter antwoord een nota van 20 september 2007.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Al sinds het einde van het vorige schooljaar, probeert verzoeker te achterhalen hoeveel kopieën er gemaakt zijn door de school voor zijn kinderen. Op dit moment heeft verzoeker een onoverzichtelijk overzicht van de school gekregen en dit op zijn aandringen. Verzoeker heeft ook met de boekhouder van de school contact gehad, hij heeft geen beter detail. Hij heeft verzoeker wel beloofd een gedetailleerd overzicht voor zijn kinderen bij te houden. Zolang de school geen gedetailleerd overzicht kan geven, wil verzoeker dit niet betalen. Het gaat hier uitsluitend over drukwerk, al het andere (handboeken, werkboeken, reizen, enz...) is steeds op tijd betaald door verzoeker.

De school wilde de werkboeken aan de kinderen van verzoeker niet geven omdat het drukwerk openstond. Deze werkboeken heeft verzoeker dan maar bij de boekhandel besteld.

Elke kopie kost 0,04 cent.

Voor zijn zoon komt hij volgens de factuur aan de som van 34,24 euro of 856 pagina's drukwerk. Voor zijn andere zoon komt hij volgens de factuur aan de som van 59,15 euro of 1478 pagina's drukwerk. Beiden goed voor 12,5 kg papier.

Gezien de hoeveelheid papier, die hij thuis na het einde van het schooljaar niet gezien heeft en de reputatie van de school die dan toch doorgaat voor een "Groene school", betwijfelt verzoeker de juistheid van deze overzichten.

3. STANDPUNTEN ANTWOORDENDE PARTIJ

Eind vorig jaar weigerde verzoeker een deel van de schoolrekening te betalen, omdat hij het bedrag van het drukwerk te hoog vond. Op zijn verzoek bezorgde de school hem een overzicht van de gemaakte fotokopieën. Hij noemt dit onoverzichtelijk en niet gedetailleerd. Voor de school is dit document evenwel voldoende duidelijk. Elke leerkracht noteert op een lijst het aantal kopieën dat hij/zij genomen heeft voor de klas. Dit is voor de school een werkbaar systeem, dat zelfs nog in het voordeel van de leerlingen is, aangezien leerkrachten soms wel eens vergeten om kopieën op de lijst te noteren. Naar het oordeel van de directeur is het niet noodzakelijk om voor elke kopie meer gegevens te registreren (zoals datum, vak, onderwerp, enz.) Het zou zelfs helemaal onrealistisch zijn om een registratie bij te houden per leerling i.p.v. per klas. Gemaakte kopieën zijn immers altijd voor klassikaal gebruik bestemd.

Het overzicht dat verzoeker aan de Commissie bezorgde, werd hem bezorgd in de loop van het 3de trimester en is bijgevolg ook niet de weergave van het volledige schooljaar.

Verzoeker geeft onvolledige informatie over de prijs van een kopie. De prijs van een kopie (recto) is 0,044 euro, maar de prijs van een kopie (recto verso) is 0,0681 euro. Bijgevolg klopt ook het rekensommetje over het aantal kopieën niet.

Verzoeker vindt een duizendtal kopieën op jaarbasis te veel en niet milieuvriendelijk. Als groene school stimuleren we de collega's om fotokopieën tot een minimum te beperken. Op het kopieertoestel bevinden zich enkele richtlijnen. Een duizendtal kopieën op jaarbasis lijkt misschien veel, maar is het equivalent van gemiddeld 1 kopie per lesuur (32 lesweken voor een schooljaar met 32 lessen per week = 1024 lessen). Ook in andere scholen komt men op jaarbasis aan een vergelijkbaar aantal kopieën.

De bijdrageregeling werd behandeld in de schoolraad en opgenomen in het schoolreglement. Verzoeker verklaarde zich akkoord met het schoolreglement.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur

8 oktober 2007, 13u.

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

4.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27.09.2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Marc Henri Cornely, Raf Verstegen, Jean Dujardin.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Directeur van betrokken school.

Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs.

5. ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art.V.13 In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

* Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende het zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

5.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat, wel kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

De Commissie is van oordeel dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten dient reëel te zijn, in overeenstemming met enerzijds de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds de goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

In het secundair onderwijs kan een schoolbestuur voor kopieën en boeken die in het noodzakelijke onderwijs- en schoolprogramma van de leerling gebruikt worden aan de ouders een bijdrage vragen.

Een secundaire school dient wel blijvend de bijdrage voor leerlingen en ouders, voor onder meer fotokopieën en boeken, kritisch te analyseren: geen onnodige kopieën en boeken, alleen kopieën die de leerlingen direct ten goede komen, kopiebijdrage in overeenstemming met de kosten voor de school, geen dubbel gebruik handboeken en kopieën e.a.

De onderwijsregelgeving voorziet dat de omvang van de bijdrage te sprake komt via overleg in het participatieproces. De vergelijking tussen gemaakte kosten en gevraagde bijdrage dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. Ouders, personeel en school kunnen in de schoolraad bespreken of bepaalde schooluitgaven wenselijk zijn (bv. handboek en/of kopie) en of een bepaalde schoolbijdrage correct is (bv. bedrag per kopie). Rekening houdende met de bij decreet vastgelegde bevoegdheden van de schoolraad geeft de Commissie zorgvuldig bestuur voorrang aan het proces van participatie. Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving alle ouders schriftelijk, duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen. De ouders moeten voor de start van het schooljaar een schriftelijk overzicht hebben van de kosten voor het betrokken schooljaar. In dit dossier blijkt dat er in het schoolreglement een precieze en volledige bijdrageregeling is, waardoor de betrokken school in orde is met de decretale regelgeving ter zake.

Als de school belangrijke bedragen aan fotokopieën aanrekent, dient hierover de nodige informatie beschikbaar te zijn. Enkel kopieën die de leerling effectief gebruikt, kunnen aangerekend worden. De informatie tot in het detail dient niet op initiatief van de school aan alle ouders medegedeeld te worden, enkel aan hen die erom vragen. Het komt de ouders toe een constructieve communicatie op te starten om over gedetailleerde elementen van de bijdrageregeling uitleg te bekomen, ofwel via de schoolraad of rechtstreeks met een aanspreekpunt in de school. Als uit het gesprek school - ouders blijkt dat een gevraagd bedrag voor een bepaalde leerling niet in de bijdrageregeling is opgenomen en bovendien niet in overeenstemming is met de door de school gemaakte kosten voor diensten of goederen aan de betrokken leerling, dan dienen de ouders het bedrag niet te betalen.

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt de school voor om op een klare wijze volledige informatie te geven over het kopiesysteem van de school in een korte tekst, eventueel in het schoolreglement. Een informeel document met namen en cijfers verschaft geen duidelijkheid over de gevolgde werkwijze.

Daarbij kan duidelijk gemaakt worden dat de leraars precies het aantal kopieën per leerling per klas noteren en dat er bij voorkeur recto verso gekopieerd wordt om de kosten te drukken. Het is vervolgens de boekhouding die via de naam van de betrokken leraar een optelling maakt per klas en de kost noteert op de schoolrekening.

Brussel, 8 oktober 2007

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter